

je dovolil op
godile."

Datum v oklepaju n. pr. (Oct. 31-21) poleg vsega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Prosim, da se vam ne upravi list.

Ako se je Korel s svojo soprogo odpeljal iz Budimpešte in se izročil Britom, ni garancije, da se ne ponovno nadaljni puči. Horthy je Korlov prijatelj, ogrski kabineta je tudi naklonjen njemu in njegovi soprogi. In če Horthy in njegovi ministri tako hitro pristali na vstopne velike entente in izročili Korla z njegovo ženo, ostanejo bili prepričani, da Korel in njegova soproga sta najvišje so bili prijetno prognanstvo, mogoče v bolj prijetna bo rasto, kot je bilo v Švici.

Inteligencija je zavrila bog
ma je noć već poslušati in na
ja pravi je izgubila kontrolu
ti sve rat je inteligencija post
zna g otična: pogazila je vero
to nara prejšnjega boga — ljud
ulus de inteligencija zdaj pravi, d
popolno

Naposled, ko se je že posla-
ljala noč je vstajala na vzhod-
zarja, je kongres zaključil s
dece: "Provizorična vlada je o-
pravljena. Ustrezajoč volji veli-
čine delaveev, kmetov in vo-
kov, prevzame kongres sovjetsko
vlado v svoje roke. Sovjetska
vlada bo takoj predložila za
kratičen mir vsem narodom,
kočanje premirja na vseh
tah. Dala bo kmetom zemljo
itd."

ov...nem poglavju, ki no...
...prospekt" opisu...
...denar, enak... v Rusiji po nj...
PRODAJEN...v Ameriko: stra...
...ki jih je dopr...
...9 jutro...civilnih vojn...
...blake...

Nikar ne smemo pozabiti rešnico, da gospodarski boj morejo biti uspešni, ako ni politične organizacije, ki vodi politična socialistična organizacija, katere naloga je, da dave usposobi za politični boj vseh razmerah. Usposobiti mora tako, da ne bodo samo glas

(Dalje pri)

tudi sposobni prevzeti politično oblast in jo obdržati. Življenje je boj za obstanek. Živeti pomeni se bojevati. Za delavce je pa politična akcija v boju za obstanek imperativna. — M. Luchich.

DOPISI.

Hastings, Colo. — Ko vidim padati listje z dreves, mi pride na misel stara priljubljena pesem, s katero smo se poslavljali, ko smo "ajnikali".

Čas prihaja žalosti; se narava spremeni. Drobne ptičice, ki so prepevale, bodo v druge kraje šle.

Narava se ne da spremeniti in nič ne pomaga žalovanje za lepim poletjem. Edina naša tolažba nam je kak okusen letni pridelek, ki ga imamo spravljene po hramih ali kletih.

Dne 2. oktobra je naše društvo Pivka št. 201 SNPJ razvilo društveno zastavo, katero smo naročili pri rojaku Francu Keržetu v Clevelandu. Naročilo nam je bilo nadvse povoljno izvršeno in vsem društvom priporočam kulturno slovensko trdoto.

Plesna veselica, ki smo jo priredili ob tej priliki, se je prav dobro obnesla, dasiravno so nekateri fantje ugovarjali, da ni bilo pravih hladilnih pijač na razpolago. Nekateri so bili bolj podjetni in so ikkristili slučaj v svoj prid, toda pustimo jim in upoštevajmo nemški pregovor: Živeti in pustiti živeti.

Pri veselici je bilo čistega dohodka \$191.50, kateri mislim, da prekaša vsakega desedanjega. Da se je vse tako dobro obneslo, so nam pripomogli sosednja društva, ki so nam prisločila na pomoč. To so društvo Postojnska jama št. 151 SDPZ iz Dedague, Colo., društvo št. 39 SSPZ, iz Aguilara, Colo., in društvo Slovenski vrtec št. 381 SNPJ v Aguilara, Colo.

Stojem si v dolžnost, da se zahvalim omenjenim društvom in imenu našega društva Pivka in obljubljam, da bomo v vsaki potrebi pripravljeni uslugo poravnati. Le takoj naprej, pomagamo drug drugemu, da se bomo lahko medsebojno svili bratje. Pozdrav vsem. — Martin Kovač, tajnik.

Orosby, Minn. — Že dolgo je tega, ko nisem čital nikakega dopisa iz naše naselbine. Pri nas je z delom slabo. Samo eden roj bratstva in v tistem kadar delamo, moramo garati kakor živina. V strahu, da bi kateri delo izgubil, se kosamo, kateri bolj pridno dela. Dosti jih je tu, ki ne morejo dobiti sploh nikakega dela, toda največ so delavci sami krivi, ker drug drugega rinejo v blato s strahom radi brezposelnosti. Delavske sloge ni nobene.

Popisati moram svoje nesrečo, ko me je pobilo v rovu in sem bil v nezvesti skozi tri dni vsled hudega udara. V nesreči so mi prisločili na pomoč bratje društva Slovensko-hrvatska sloga, ki so me šivali skozi pet noči. Menjali so se in vsaki večer sta bila po dva brata pri meni. Dolžan sem jim veliko zahvale za to uslugu.

Dobijo se seveda različni ljudje tudi med rojaki. Posebno jaz sem zelo občutil, da so nekateri, ki imajo eicer na utih dobro besedo, toda v resnici ne gledajo drugega kakor za dobro svojega šepa. Ko sem šel iskati dela v Duluth, Minn., sem moral vzeti seboj tolažbo, da se bom lahko dogovoril s kompanijo. Naletel nisem na nič kaj dobrega tolažbo, ker je sam znal malo več govoriti angleško kakor jaz. Toda mislim, da je Slovaki, kateri rad poskrbi za delavce. Plašal sem mu vožnjo s spalnim vozom in hrano, a poleg tega mi je zaračunal \$25. "Pit", sem mu rekel, "to je vendar malo preveč." Odgovoril mi je, da bi bil račun \$75, ako bi bil vedel, da se mi bo zdelo preveč. To je zelo priazen Slovaki in na videz drži s delavci, toda v resnici drži samo z delavskimi žepi.

Dne 2. novembra, ko smo šli po državljanstvo, nas je dobilo pet Jugoslovancev državljanke pa pirje. Lipan, Jaklič, Vidler, Hrovatin in jaz. Zahvalim se pričam Petrušku in Trombulu. Prvo sem imel za pričo Pita, a v drugo ni hotel iti, ker sem se mu zdelo velik račun. Tudi za odklonitev, prišlo, se mu zahvalim. Pregovor pravi, da ni roko, toda meni z eno samo roko umil oči, da vidim, katera pot je lepša in katera vodi do pravega cilja. Ne priporočam nobenemu rojaku, da bi prišel sem za delom, ker tu vse počiva. — Tony Debelak.

Inozemstvo.

BIVŠI AVSTRIJSKI MONARH NA MORJU.

Habsburčan ponese svoj kraljevski naslov na portugalski otok.

Carigrad, 6. nov. — Angleška križarka "Cardiff" je v petek odplula iz Carigrada v rumunske vode, kjer se na njo, ukraja bivši avstro-ogrski monarh Karl. Križarka se potem vrne v Carigrad in od tu pojde v Gibraltar.

Bukarešta, 5. nov. — Karl in Zita sta snoči dospela v Galatz iz Orsove s posebnim vlakom, ki ni šel skozi Bukarešto. Habsburška dvojica je danes že na angleški križarki "Cardiff", ki pluje po Črnem morju proti Carigradu.

Pariz, 6. nov. — Portugalska vlada je večerj obvestila zaveznike, da je pripravljena dati bivašnice bivšemu avstrijskemu cesarju Karlu in njegovi ženi Ziti na otoku Madeira. Karl bo bival na otoku pod stražo.

"Matin" poroča, kakor javlja njegov poročevalec v Budapešti — edini časnikiški poročevalec, ki spremlja Karla na njegovem potu iz Ogrske — da je Karl odnesel svoj kraljevski naslov s seboj. Niti zadnji trenutek, ko se je bilo treba vkrcati na angleško topničarko, se Karl ni hotel odpovedati ogrskemu prestolu. S Karlom vred je bil na topničarki tudi katoliški nadškof Sellopa iz Budapešte, ki je menda nagovarjal strmoglavljenega monarha, da se naj odpove, šesar pa ni hotel storiti.

Kongres Unije bivših vojakov na Dunaju.

Dunaj, 6. nov. — Tu se je pred kratkim vršil drugi kongres Mednarodne unije doslužnih vojakov in žrtov svetovne vojne, katero je ustanovil znani francoski pisatelj Henry Barbusse. Prvi kongres je bil lani v Ženevi.

"Vsak treznomislec človek mora spoznati, da konec vojne pride le tedaj, kadar bo konec sistema, ki povzroča vojno; valedtega mora veljati naš boj kapitalizmu in imperializmu," je rekel Barbusse v svojem otvoritvenem govoru na kongresu.

Na kongresu so bili delegatje iz Francije, Nemčije, Belgije, Italije, Anglije, Švice, Čehoslovakije, Bolgarije in Avstrije. Vsak delegat je zastopal 10.000 doslužnih vojakov. Zborovanje se je vršilo v stari mestni hiši. Dunajski župan je imel pozdravni govor, v katerem je pohvalil Barbusso, ki se je med vojno boril za mir, in spomnil se je Jauresa, ki je umrl za mir.

Kongres je zaključil, da Mednarodna unija doslužnih vojakov pobije militarizem in v slučaju nove vojne skuša preprečiti mobilizacijo z vsemi radikalnimi sredstvi. Barbusse je govoril na več delavskih shodih na Dunaju ob času kongresa in pozival delavce, da si morajo sami pomagati, ako hočejo, da zavladajo nov družabni red, v katerem ne bo več vojne.

Tatovi draguljev umrli v Moskvi.

Moskva, Sovjetska Rusija, 4. nov. — Vojno sodišče v Moskvi je danes obsodilo 14 mož na smrt in 40 mož in žena na zaporno kazen tatvine diamantov, platine in starega srebra ter zlata iz vladnih zakladnic. Med na smrt obsojeni mi je tudi glavni načelnik državne kontrole Aventikjanov; ostali obsojenci so večinoma vladni uslužbenci in uradniki.

Kitajska zahteva, da Japonci izpramijo Santang.

Tokio, 5. nov. — Kitajski parlament je odgovorila na legistura Japonke glede izpisa ki naproka tuncikega vprašanja, ki se priselje gojno zahteva vso državo, da bi pripravo vred. Dalje je v Britsko Koda japonske čete, sinoma prepovedi evropejska ple-

klanje, če se obnovi vojna na Irskem.

Pariz, 6. nov. — Frederik Haway, generalni poštar, je v političnem shodu v Ruschdeni svil večerj, da se ljudstvo v Angliji malo zaveda, kako strašne bodo posledice, ako se raztrga mirovno pogajanje z Irco. Vojna na Irskem, ako se obnovi, bo stala Angliji milijardo dolarjev in žrtvovati bo treba 50.000 življenj predno bodo Irco premagani.

Deficit Francije kljub vsemu odiranju.

Pariz, 6. nov. — Zbornišni odsek je poročal večerj, da ima vlada v proračunu za 1922 še zmiraj 1.625.330.130 frankov (125 milijonov dolarjev) deficita kljub novim davkom in pričakovani nemški odškodnini. Vzlic temu deficitu ne bo Francija znižala izdatkov za svojo armado!

8000 Američanov se vrne iz Nemčije ta teden.

Koblentz, Nemčija, 6. nov. — V četrtke odpotuje 800 ameriških vojakov domov.

Stavka sodnikov in policajev na Kitajskem.

Peking, 5. nov. — Sodniki nižjih in višjih kitajskih sodišč so zagrozili s stavko, ako ne dobe zaostale plače, za katero čakajo že tri tedne. Policaji tudi niso dobili plače za oktober in mislijo za štrajkati.

Aleksander je prisegel.

Belgrad, 6. nov. — Kralj Aleksander, ki se je vrnil iz Pariza pred nekaj dnevi, je danes prisegel ustavičnove države.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Budarji se vrno na delo. Predsednik John L. Lewis je v soboto obvestil vse krajevne organizacije, da rudarji, ki so na štrajku vsled protesta proti Andersonovemu "indukciji", se imajo vrniti na delo, kjerkoli operatorji obdrže "checkoff". Vse stavkovne odredbe so prekinjene za toliko časa, da prizivno sodišče v Chicagu odloči, dali Andersonova prepoved ostane v veljavi ali ne. Kolikor je soditi iz poročil, bodo operatorji skoraj povsod ignorirali prepoved do prizivne obravnave.

Železničarji zopet kačejo pest. Voditelji petih železniških bratovščin so zagrozili železniškim kraljem, da preklic stavke ne bo veljaven, ako vladni železniški odbor pogazi svojo obljubo in zniža mezo pred prihodnjim julijem.

Stavka pristanišnih delavcev v New Orleansu je bila končana v soboto, ko so parobrodne družbe obljubile delavcem osemurni delavnik a 65 centi mezo na uro in \$1.00 na uro za čezurna delo.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Manj praznikov. V Belgradu so v ministruv za socialno politiko izdelali zakonski načrt za zmanjšanje števila narodnih praznikov, katerega predajo zakonodajnemu odbuku v premišljevanje in ki pride kot točka v zakon o delavski zaščiti.

Jugoslovanska vlada pa dunajska policija. Jugoslovanska vlada je poslala dunajski po svojem zastopniku dokazilno gradivo o krivdi na Dunaju zaprtih bivših komunističnih poslancev Sime Markovića, Pavlovića, Jovanovića in Cekića pri atentatu na regenta. Dunajska vlada in policija sta baje voljni te poslane izročiti, če bodo dokazi res Raj dokazali.

Zemljoradnički za Protiva. Na kongresu zemljoradniške stranke Vel. Bečkereku so sprejeli sklep, da pojdejo nje poslanci Proticu na roko pri njegovi akciji za "revizijo" ustave. In seveda za njim v vlado, kar pa se ne sme javno povedati.

Važne naloge bo reševal jesenski parlament v Belgradu. Izmed najvažnejših bo reševanje tehle praskanj: državni proračun, razplet države na oblasti, ureditev oblasti ter prenos kompetence manjih pokrajinskih vlad oz. uprav na ministarstva in oblasti; dalje volilni zakon; ureditev vrhovne centralne

uprave, ureditev upravnega sveta, uradniški zakon, socialni politični zakoni, vprašanja zunanjje politike itd. — Jesenska zasedanje parlamenta je velike važnosti in naši poslanci bodo imeli zopet mnogo dela in truda v boju zoper reakcionarni sistem in za delavske pravice.

Prvi kongres srbske republikanske stranke se vrši dne 27. oktobra v Belgradu.

4-letni otrok sgorel. Dne 13. okt. je v župniji Sv. Nedelja zgorela vasa Babič, ki ima 12 posetnikov. Zgorela so vsa poslopja in vsi prideiki. Nekreča je hotela, da je zgorel tudi 4-letni otrok. Pri požaru je težko ponesrečil tudi župnik dr. Niko Erdeli. Prepeljali so ga v bolnico v Kandijo pri Novem mestu.

Požar v Podlubnu pri Novem mestu je 17. okt. uničil petim posetnikom hiše z gospodarskimi poslopji in poljskimi prideiki. Škoda je požar napravil več kot za 1 milijon kron. Valed pomankanja vode je bilo silno težko omejiti ogenj.

Most čez Muro v Dokleševju v Prekmurju bo v najkrajšem času dograjen in izročen prometu. Tako dobi Prekmurje avtozvoza s Stajerske.

Gradba železnice v Srbiji. V novembru se bo pričela gradba železnice Topčider-Mala Krana. Proga od Male Krane do Požarevca je že zgrajena. Ta proga gre do Negotina, kjer bi se preko Parhova svezala z Romunsko in Rusko.

Difterija v Makedoniji. Iz Makedonije poročajo, da divja tam na večih krajih difterija. Posebno hitro se širi v Strugi, Tetovu, Ohridu in Debru. Umrljivost otrok je zelo velika, tako da je v nekaj zadnjih dneh umrlo okrog 300 otrok.

Blizu Pragerskega so vojaki po vežbi zapustili na "bojnem polju" neeksplozirano granato. Otroci, ki so šli po čoli mimo, ne vedo za nevarnost, ki jim preti, so se z njo igrali. Granata je eksplodirala, trije nedolžni dečki so bili strašno razmesarjeni. Umrli so ob grozljivih bolečinah.

Hrvaška ljudska stranka je imela v oktobru v Sarajevu kongres, na katerem so glavno ulogo igrali razni slovenski klerikaleci, ki jih tukaj doma menda prav nič radi ne vidijo in si zato iščejo za slombe v tujni. Med njimi g. Koroseč, Mazzi, Sedmak itd. Glavni bluf, s katerim nameravajo pridobiti hrvaške množice je seveda udarjanje po atunli klerikalno-duhovniške avtonomije. Polietja je banket, ki so ga priredili raznim visokim krščanskim gostom na čast, končno razguala, toliko demagogije so pobožni voditelji na njem uganjali.

Stavka mizararskih delavcev v Mariboru je končana. Delavci so dobili 20 odstotno povznanje meze.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Zalostnega srea naznanjam vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da je umrl moj soprog in oče osmi otrok

JOHN ROM

Umrl je dne 29. oktobra, 1921 po dva mesečni mučni bolezni v starosti 69 let 11 dni v Red Lodge, Mont. Najlepša hvala vsem, ki so darovali krasne vence in ga obiskali za časa bolezni in ob njegovem birtvaškem odru, ter ga spremili k zadnjemu počitku. Najlepša hvala bratranec Romu in vsi njegovi družini, kateri so ga prišli obiskat in se vdeležili njegovega pogreba. Še enkrat moja najiskrenjša hvala vsem; ki so me tolažili ob času njegove bolezni in mi stali ob strani njega smrti.

Pogreb se je vršil dne 31. oktobra v Red Lodge, Montana. Tebi dragi moj soprog in oče pa želim, počivaj mirno v ameriški zemlji. Zaljubljeni ostali: Marija Rom soproga, Joseph, Mary Frances, Tony, Rozl, Jenny, Henry in Valdi, otroci, Red Lodge, Mont.

RADA BI IZVEDELA

za moja dva brata Franka in Marijo Godec. Želim, da se prilega svoji sestri na njeni naslov podil Johana Godec, sedaj omožen, Krabana Horvat, P. O. Lyden, ob Golden, Colo. (Adv.)

novi objavil napad

Narodna
Poslovna Jednota

Incorp. 17. junija 1907
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2637-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izviševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:
Predsednik Vincenc Calahar, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Poslovni direktor Anton Hrost, Box 140, Caneburg, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišniškega oddelka Paul Berger, gl. tajnik John Vagrich, upravitelj glasila Filip Odina.

POROTNI ODSEK:
John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill.; Martin Zelenikar, Box 278, Baraboo, Ohio; Jos. Radick, Box 432, Smithton, Pa.; Joseph Smith, 5800 Prosser Ave., Cincinnati, Ohio.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHOODNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 246, Moon Run, Pa.; Anton Radick, Box 73, Wink Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šulc, Box 104, Green, Kansas; in jugovzhod. Leo Kukan, Box 348, Gilbert, Minn., in severovzhod.

Nadzorni odbor:

Matt Petrovič, predsednik, 307 E. 140th St., Collinswood, Ohio; Jacob Ambroski, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.; Peter Bernik, 3188 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Vincenc Calahar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trilic, Box 181, Lawrence, Pa. Josko Oves, 242 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Škuf, 1101 E. 62nd St., Cleveland, Ohio. Mary Udrav, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6208 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zvertnik.

JOZORI: Korrespondence a gl. odskuriki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tukaj: VSA FIRMA, ki se nanaša na vsa gl. predsedstva in naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE POPOSRE SE NASLOVE: Bolnišniški tajništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se šljejo gl. izvrševalnemu odboru in jednote vse se napljuje: Tajništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsa priročna glade posiljanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, gl. naslov je zgoraj.

Vsi posli na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vsa priročna prot. uredništva glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglašila, naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom "Prosveta", naj se pošlje na naslov: "Prosveta", 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POGLASTILA

delo MATIJA SKENDER je 12 LET, na rojake po celi Ameriki. On se mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Pisi mu in razloži svoje svedo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo moglo grubi predan s nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 3227 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, kmečji, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhanje vedno la najboljše in najcenejše. Dobiti je tudi skirko sodov, steklenice in razni lončev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Groziliam, sladničar in v prodajalne želatinske damo primeren popust pri vseh naročilih. Pitate po informacijo na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Začimbe, soli in majaronovrstneje

DOMAČA EDRAVILA, katere priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pitate po brezplačni cenik.

MATEJ FREIDR, P. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

Skozi New York

Pot v stari kraj in iz starega kraja drži skoli New York. — New York tvori takorekoč prehod med Ameriko in Evropo. Potnik, kdor v domovino, ne ve pri čem je, dokler nima za seboj New Yorka in tudi novi priseljenci ne, dokler njegove usode New York ne odloči. Za oboje je torej valedno, da hmeta točno in sanjaljivo pomoč in postratbo v New Yorku.

Naka trdva je v času dosedanjega obstoja dokazala, da je voljan in zmoina nuditi najboljše službo v New Yorku. Poskusite se je torej:

pri potovanju v stari kraj ali iz starega kraja,

pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo, Italijo ali kamorkoli, in

pri drugih poslih v zvezi s stariim krajem.

ZAKRAJSEK & ČESARK

SLOVENSKA BANKA.

79 — 9th Ave., New York City

BUSELJ P. FEEDR, OSEMI Hall Station, Junction, N. Y.

marji so tukaj nice po pet in

Kedaj padejo va

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Kako, kako ste rekli?"

"Rekel sem: on trouve toujours plus de moines que de raison, s tem se tudi jaz."

"To pač ni rastlo v našem zelniku; odkod ste vzeli to?"

"Pascal pravi tako."

"Saj sem dejala, da ni vaše! Zakaj pa vi ne govorite nikoli tako kratko in točno, namesto da vlečete brez konca in kraja? To je bilo dosti boljše od onega, kar ste čenčali prej o uradnem navdušenju..."

"Ma foi, chère... zakaj? Prvič menda, ker vendarle nisem Pascal et puis... drugič, mi Rusi ne znamo ničesar povedati v svojem jeziku... Do danes vsaj še nismo povedali ničesar..."

"Hm! Ne vem, če je res. Vseeno bi bilo dobro, ako bi si v razgovoru zapisovali take besede, Stepan Trofimovič, ter jih shranjevali v spomin..." Ah, dragi moj, vrnila sem se z namenom, izpregovoriti z vami resno, prav resno besedo."

"Chère amie!"

"Zdaj, ko imamo posla z vsemi temi Lembekeji in Karmazinoviči... O Bog, kako ste se zamenjali! Oh, kako me mučite!... Jaz želim, da bi ti ljudje čutili do vas spoštovanje, ko še vaše ga prsta, vašega mezinca niso vredni, vi pa, kako se držite! Kaj bodo oni videli? Kaj naj jim pokažem? Namesto da bi stali pred vsemi kot plemeniti pričevarji in vzgled svoje ideje, zbirate okrog sebe drhal, vdašate se nemogočim navadam, starate se na duši in na telesu, ne morete živeti brez vina in kart, ne berete ničesar razen Paul de Koeka in ne pišete ničesar, medtem ko vsi oni drugi pišejo; ves svoj čas zapravljate s čenčami. Ali je mogoče, ali je dopustno družiti se s kanaklami, kakršna je vaš nerazdružljivi Liputin?"

"Zakaj pa 'moj' in 'nerazdružljivi' je plašno protestiral Stepan Trofimovič."

"Kje je zdaj ta človek?" je strogo in rezko nadaljevala Varvara Petrovna.

"On... on vas brezmejno spoštuje; odpotoval je v S.-k, da nastopi dediščino po materi."

"Zdi se, da sploh nima drugega opravka kakor pospravljati dediščino. Pa Satov — ali je še vedno stari?"

"Trasable mais bon."

"Trpeti ne morem tega vašega Satova; hudoben je in še domikljav povrhu."

"Kako se počuti Darja Pavlovna?"

"Dašo mislite? Kaj vam hoči na um?" ga je radovedno pomerila Varvara Petrovna.

"Zdrava je, pri Drodzovih sem jo pustila... V Švici sem slišala nekaj o vašem sinu, a slabega, ne dobrega."

"Oh, cest une histoire bien éte! Je vous attendais, ma bonne amie, pour vous raconter..."

"Dovolj, Stepan Trofimovič, dajte že mir; izmučila sem se. Govoriti imava še časa dovolj, posebno o slabem. Slina vam leti iz ust, kadar se smeje; ne, take starčevske navade! In kako čudno ste se nalezli! Karmazinova ne bo k vam! In naših ljudi je že tako sama škodoželjnost... O, zdaj ste se razodeli vsega! Nu, dovolj, utrujena sem! Nekoliko usmiljenja bi vendar lahko imeli s človekom!"

Stepan Trofimovič je imel usmiljenje s človekom, toda odšel je v globoki zbeganosti.

V.

Naš prijatelj se je bil v resnici nalezel mnogih slabih navad, posebno zadnje čase. Propadal je vidno in naglo, in tudi to je res, da se je zamenjal. Pil je več in jokal čedše; njegova šibko živčnost za finočo sta se razvijali v enako pretirani meri. Njegovo obličje je dobilo čudno zmožnost nepričakovanih izprememb; tik za najzelo vesnejšim izrazom je odsevalo smešnost in neumnost. Samota mu je bila neznosna, in brez prestanka je koprnela, da bi ga prišel čimprej kdo zabavati. Vse venomer mu jebilo treba pripovedovati spletke in mestne anekdote, vsak dan nekaj novega. In če dolgo ni bilo nikogar, je žalostno hodil po sobah, stopal k oknu, zamišljeno mrdal z ustnicami in globoko vzdihoval; toliko da ni hotel nazadnje. Zmerom je nekaj slutil, bal se nečesa nepričakovane in neizbežnega; plačljiv je postal in svojim sanjam je posvečal mnogo pozornosti.

Ves tisti dan in večer je preživel v hudi otožnosti. Poslal je pome, se razburjal da nikoli tega, govoril in pripovedoval na dolgo in široko, toda vse brez prave zveze. Varvara Petrovna je že davno vedela, da mi ničesar ne prikriva. Zadelo se mi je nazadnje, da ga mori nekaj posebnega, česar si menda sam ne more predstaviti. Kadar kva se prej sešla na samem, pa mi je kaj potožilo, se je čez nekaj časa vedno pojavila na mizi buteljka vina, ki nama je dala tolažilnejše razpoloženje. Topot pijske ni bilo; parkrat sem opazil, kako tlači v sebi željo, poslati ponjo.

"In zakaj se venomer jezim?" je tarna slednji hip kakor otrok. "Tous les hommes de génie et de progrès en Russie étaient, sont et boivent et vive in mrtve... in takšen kvartopirec in pijanec vendarle še nisem..." Kara me, zakaj ničesar ne pišem! Čudna misel!... Zakaj da polegati? Vi, pravi, bi morali stati pred javnostjo kot 'vzglede in živ občitek'. Mais entre nous soit dit, kaj naj počenja človek, ki mu je naprej določeno stati pred javnostjo 'kot živ občitek' — kako naj ne polegati? Ali ve ona to?"

In naposled se mi je odkrila ta glavna in posebna tegoba, ki ga je tako trdovratno mučila tisti večer. Večkrat je stopil k zrealu in dolgo postajal pred njim. Zdaj pa se je obrnil od zrealu k meni ter dejal z nekim čudnim obupom:

"Mon cher, je suis un zemenarjen človek!"

Da, zares! Prav doslej, ves čas do tega dne,

vsem "novim vidikom" in "novim nazorov" Varvara Petrovna je dovolila, da je še zmerom očarujše "godila".... srce, ne le kot izgnanec in slava... Tako varvarev tudi kot krasen mož. Dvajset let življenja v njem to laskavo in tolažilno poživljanje — tisto izmed vseh njegovih, od katerega bi se bil mogoče najtežje ločil. Ali je čutil tisti večer, kako ogromna preizkušnja ga čaka v tako bližnji bodočnosti?

VI.

Zdaj hočem začeti z opisom deloma že pozabljenega slučaja, s katerim se pravzaprav šele začelja moja kronika.

Zadnje dni avgusta so se vrnilo končno tudi Drodzovi. Njih pojav malo pred prihodom njih sorodnice, v vsem mestu že dolgo pričakovane nove gubernatorice, je bil naši družbi velik godek. Ali o vseh teh zanimivostih bom govoril pozneje: za zdaj omenim samo, da je Praskovja Ivanovna prinesla Varvari Petrovni v nagrado za nje nestrpno čakanje vznemirjačo uganko: Nicolas se je bil ločil od njih že julija meseca ter odpotoval z grofom K. ki ga je bil srečal na Renu, v Petrograd. (NB. Vse tri grofove hčere so bile neveste.)

"Od Lizavete," je končala Praskovja Ivanovna, "nisem mogla ničesar zvedeti; saj poznate njen ponos in njeno trmo. Videla pa sem na svoje lastne oči, da se je med njo in Nikolajem Vsevolodovičem nekaj zgodilo. Vzrokov ne poznam, ali zdi se, draga Varvara Petrovna, da bi vam jih vedela pojasniti vaša Darja Pavlovna. Po mojem mnenju je bila Liza nekaj razžaljena. Vsa sem vesela, da sem naposled privedla vašo varovanko nazaj in vam jo morem izročiti iz rok v roke; hvala Bogu!"

Izgovorjene so bile te strupene besede v čudni razdraženosti. "Skisana ženska" jih je imela očitno že dolgo pripravljene in se je naslajala že naprej z njih učinkom. Toda Varvaro Petrovno je bilo a sentimentalnimi efekti in ugankami težko pripraviti v zadrego. Strogo je zahtevala kar mogoče točnih in zadovoljivih pojasnil. Praskovja Ivanovna je bila takoj ponižnejša ter je končala kmalu solzami in z izlivi najzupnejše simpatije. Ta razdražljiva in hkrati čustvena dama je enako Stepanu Trofimoviču neprestano potrebovala resničnega prijateljstva in njena glavna pritožba nad hčerjo, Lizaveto Nikolajevno, je bila ravno, da "hči ni njena prijateljica."

Ali tudi po njenih izlivi in pojasnilih je obveljalo kot točno edino dejstvo, da sta se Liza in Nicolas nekaj sporekla; kako in zakaj — o tem si Praskovja Ivanovna očitno ni vedela ustvariti določene pojma. Obdolžitve, ki jih je izrekla zoper Darjo Pavlovno, pa se h koncu ni le popolnoma odpovedala, marveč je še posebej prosila Varvaro Petrovno, naj ne daje njenim prejšnjim besedam nikakega pomena, češ da so ji "ušle v razburjenosti". Z eno besedo stvar je bila zelo nejasna in celo sumljiva. Po njenem besedovanju je bila "trma in posmehljivost" Lizinega značaja povod razdora; "ponosni Nikolaj Vsevolodovič, kakor silno je bil zaljubljen, vendar ni mogel prenesti posmeha in je sam postal zasmehljiv."

"Kmalu potem", je nadaljevala Praskovja Ivanovna, "smo se seznanili z mladim možem, menda stričnikom vašega profesorja — tudi piše se tako..."

"Sin mu je, ne stričnik," je popravila Varvara Petrovna.

Praskovja Ivanovna si je od nekaj ni mogla zapomniti priimka Stepana Trofimoviča in ga je vedno imenovala "profesorja."

"Nu, pa naj bo sin; tem bolje, saj meni je vseeno. Navaden mlad človek, jako živ in spreten, ali drugače nič posebnega. Liza sama je krivo ravnala v tej reči, ker je pritegnila mladega moža k sebi, da bi vzbudila v Nikolaju Vsevolodoviču ljubosumnost. Ne morem je zelo obsojati za ta običajni in celo mili deklinski maneuver. Le Nikolaj Vsevolodovič, namesto da bi postal ljubo sumen, se je narobe sam sprijateljil z mladim človekom, kakor da ničesar ne vidi in mu ni nič do vasa. To pa je Liza pogrelo. Mladi mož je kmalu odpotoval (zelo se mu je nekam mudilo), Liza pa je začela iskati pri vsaki najmanjši priliki prepira z Nikolajem Vsevolodovičem. Opazila je, da govori včasih z Dašo, ter jela divjati, da še meni, ljuba moja, ni bilo več živeti. Razburjenja so mi zdravniki prepovedali in njih toli hvaljena jezera sem se bila naveličala, samo zobje so se mi razboleli od njega in takšen revmatizem sem dobila. Še v knjigah pišejo, da od Ženevskega jezera zobje bole; lastnost ima takšno. Tedaj pa je dobil Nikolaj Vsevolodovič nenadoma pismo od grofice, se odpravil v enem dnevu in odpotoval. Razšla sta se prijateljski, in Liza je bila zelo vesela in lehkomyselna in se je mnogo smejala, ko ga je spremila. Toda vse je bilo zgolj navedeno. Po njegovem odhodu je postala vsa zamišljena in omenjati ga je nehala popolnoma in tudi meni ni pustila. Pa tudi vam, mila Varvara Petrovna, bi svetovala, da zdaj ne začenjate z Lizo razgovora o tem, ker bi samo škodilo stvari. Če boste molčali, izpregovorila ona prva z vami; tako spoznate bolje kako in kaj. Jaz menim, da se zopet najdeta, če le Nikolaj Vsevolodovič ne bo odlašal priti, kakor je obljubil."

"Tako? mi pišem. Če je bilo res vse tako, ni drugega kakor prazen prepriček! Čenče! Pa tudi Darjo poznam predobro; same čenče!"

"Zaradi Dašenko priznam, da ni bilo prav od mene. Bili so sami navadni pomenki in tako, da jih je lahko vsak poslušal. Le vaa ta reč, draga moja, me je bila tako zmedla takrat... In tudi Liza, to sem videla, se je s prejšnjo ljubeznijo vrnila..."

Vse to, kar je bilo, je še tisti dan pisala Nicolas. Ostane mi pa pride vsaj mesec dni prej, ne pa najvišja pravi ljub vsemu pa ji je bilo še mogoče, ne biti svetlo nejasno. Tuhtala je ves večer me bo razna praskovjino mnenje je bilo po moji, je čisto naravno in sentimentalno.

"Je tisti dan in večer je preživel v hudi otožnosti. Poslal je pome, se razburjal da nikoli tega, govoril in pripovedoval na dolgo in široko, toda vse brez prave zveze. Varvara Petrovna je že davno vedela, da mi ničesar ne prikriva. Zadelo se mi je nazadnje, da ga mori nekaj posebnega, česar si menda sam ne more predstaviti. Kadar kva se prej sešla na samem, pa mi je kaj potožilo, se je čez nekaj časa vedno pojavila na mizi buteljka vina, ki nama je dala tolažilnejše razpoloženje. Topot pijske ni bilo; parkrat sem opazil, kako tlači v sebi željo, poslati ponjo."

"In zakaj se venomer jezim?" je tarna slednji hip kakor otrok. "Tous les hommes de génie et de progrès en Russie étaient, sont et boivent et vive in mrtve... in takšen kvartopirec in pijanec vendarle še nisem..." Kara me, zakaj ničesar ne pišem! Čudna misel!... Zakaj da polegati? Vi, pravi, bi morali stati pred javnostjo kot 'vzglede in živ občitek'. Mais entre nous soit dit, kaj naj počenja človek, ki mu je naprej določeno stati pred javnostjo 'kot živ občitek' — kako naj ne polegati? Ali ve ona to?"

In naposled se mi je odkrila ta glavna in posebna tegoba, ki ga je tako trdovratno mučila tisti večer. Večkrat je stopil k zrealu in dolgo postajal pred njim. Zdaj pa se je obrnil od zrealu k meni ter dejal z nekim čudnim obupom:

"Mon cher, je suis un zemenarjen človek!"

Da, zares! Prav doslej, ves čas do tega dne,

vsem "novim vidikom" in "novim nazorov" Varvara Petrovna je dovolila, da je še zmerom očarujše "godila".... srce, ne le kot izgnanec in slava... Tako varvarev tudi kot krasen mož. Dvajset let življenja v njem to laskavo in tolažilno poživljanje — tisto izmed vseh njegovih, od katerega bi se bil mogoče najtežje ločil. Ali je čutil tisti večer, kako ogromna preizkušnja ga čaka v tako bližnji bodočnosti?

Zadnje dni avgusta so se vrnilo končno tudi Drodzovi. Njih pojav malo pred prihodom njih sorodnice, v vsem mestu že dolgo pričakovane nove gubernatorice, je bil naši družbi velik godek. Ali o vseh teh zanimivostih bom govoril pozneje: za zdaj omenim samo, da je Praskovja Ivanovna prinesla Varvari Petrovni v nagrado za nje nestrpno čakanje vznemirjačo uganko: Nicolas se je bil ločil od njih že julija meseca ter odpotoval z grofom K. ki ga je bil srečal na Renu, v Petrograd. (NB. Vse tri grofove hčere so bile neveste.)

"Od Lizavete," je končala Praskovja Ivanovna, "nisem mogla ničesar zvedeti; saj poznate njen ponos in njeno trmo. Videla pa sem na svoje lastne oči, da se je med njo in Nikolajem Vsevolodovičem nekaj zgodilo. Vzrokov ne poznam, ali zdi se, draga Varvara Petrovna, da bi vam jih vedela pojasniti vaša Darja Pavlovna. Po mojem mnenju je bila Liza nekaj razžaljena. Vsa sem vesela, da sem naposled privedla vašo varovanko nazaj in vam jo morem izročiti iz rok v roke; hvala Bogu!"

Izgovorjene so bile te strupene besede v čudni razdraženosti. "Skisana ženska" jih je imela očitno že dolgo pripravljene in se je naslajala že naprej z njih učinkom. Toda Varvaro Petrovno je bilo a sentimentalnimi efekti in ugankami težko pripraviti v zadrego. Strogo je zahtevala kar mogoče točnih in zadovoljivih pojasnil. Praskovja Ivanovna je bila takoj ponižnejša ter je končala kmalu solzami in z izlivi najzupnejše simpatije. Ta razdražljiva in hkrati čustvena dama je enako Stepanu Trofimoviču neprestano potrebovala resničnega prijateljstva in njena glavna pritožba nad hčerjo, Lizaveto Nikolajevno, je bila ravno, da "hči ni njena prijateljica."

Ali tudi po njenih izlivi in pojasnilih je obveljalo kot točno edino dejstvo, da sta se Liza in Nicolas nekaj sporekla; kako in zakaj — o tem si Praskovja Ivanovna očitno ni vedela ustvariti določene pojma. Obdolžitve, ki jih je izrekla zoper Darjo Pavlovno, pa se h koncu ni le popolnoma odpovedala, marveč je še posebej prosila Varvaro Petrovno, naj ne daje njenim prejšnjim besedam nikakega pomena, češ da so ji "ušle v razburjenosti". Z eno besedo stvar je bila zelo nejasna in celo sumljiva. Po njenem besedovanju je bila "trma in posmehljivost" Lizinega značaja povod razdora; "ponosni Nikolaj Vsevolodovič, kakor silno je bil zaljubljen, vendar ni mogel prenesti posmeha in je sam postal zasmehljiv."

"Kmalu potem", je nadaljevala Praskovja Ivanovna, "smo se seznanili z mladim možem, menda stričnikom vašega profesorja — tudi piše se tako..."

"Sin mu je, ne stričnik," je popravila Varvara Petrovna.

Praskovja Ivanovna si je od nekaj ni mogla zapomniti priimka Stepana Trofimoviča in ga je vedno imenovala "profesorja."

"Nu, pa naj bo sin; tem bolje, saj meni je vseeno. Navaden mlad človek, jako živ in spreten, ali drugače nič posebnega. Liza sama je krivo ravnala v tej reči, ker je pritegnila mladega moža k sebi, da bi vzbudila v Nikolaju Vsevolodoviču ljubosumnost. Ne morem je zelo obsojati za ta običajni in celo mili deklinski maneuver. Le Nikolaj Vsevolodovič, namesto da bi postal ljubo sumen, se je narobe sam sprijateljil z mladim človekom, kakor da ničesar ne vidi in mu ni nič do vasa. To pa je Liza pogrelo. Mladi mož je kmalu odpotoval (zelo se mu je nekam mudilo), Liza pa je začela iskati pri vsaki najmanjši priliki prepira z Nikolajem Vsevolodovičem. Opazila je, da govori včasih z Dašo, ter jela divjati, da še meni, ljuba moja, ni bilo več živeti. Razburjenja so mi zdravniki prepovedali in njih toli hvaljena jezera sem se bila naveličala, samo zobje so se mi razboleli od njega in takšen revmatizem sem dobila. Še v knjigah pišejo, da od Ženevskega jezera zobje bole; lastnost ima takšno. Tedaj pa je dobil Nikolaj Vsevolodovič nenadoma pismo od grofice, se odpravil v enem dnevu in odpotoval. Razšla sta se prijateljski, in Liza je bila zelo vesela in lehkomyselna in se je mnogo smejala, ko ga je spremila. Toda vse je bilo zgolj navedeno. Po njegovem odhodu je postala vsa zamišljena in omenjati ga je nehala popolnoma in tudi meni ni pustila. Pa tudi vam, mila Varvara Petrovna, bi svetovala, da zdaj ne začenjate z Lizo razgovora o tem, ker bi samo škodilo stvari. Če boste molčali, izpregovorila ona prva z vami; tako spoznate bolje kako in kaj. Jaz menim, da se zopet najdeta, če le Nikolaj Vsevolodovič ne bo odlašal priti, kakor je obljubil."

"Tako? mi pišem. Če je bilo res vse tako, ni drugega kakor prazen prepriček! Čenče! Pa tudi Darjo poznam predobro; same čenče!"

"Zaradi Dašenko priznam, da ni bilo prav od mene. Bili so sami navadni pomenki in tako, da jih je lahko vsak poslušal. Le vaa ta reč, draga moja, me je bila tako zmedla takrat... In tudi Liza, to sem videla, se je s prejšnjo ljubeznijo vrnila..."

Vse to, kar je bilo, je še tisti dan pisala Nicolas. Ostane mi pa pride vsaj mesec dni prej, ne pa najvišja pravi ljub vsemu pa ji je bilo še mogoče, ne biti svetlo nejasno. Tuhtala je ves večer me bo razna praskovjino mnenje je bilo po moji, je čisto naravno in sentimentalno.

"Je tisti dan in večer je preživel v hudi otožnosti. Poslal je pome, se razburjal da nikoli tega, govoril in pripovedoval na dolgo in široko, toda vse brez prave zveze. Varvara Petrovna je že davno vedela, da mi ničesar ne prikriva. Zadelo se mi je nazadnje, da ga mori nekaj posebnega, česar si menda sam ne more predstaviti. Kadar kva se prej sešla na samem, pa mi je kaj potožilo, se je čez nekaj časa vedno pojavila na mizi buteljka vina, ki nama je dala tolažilnejše razpoloženje. Topot pijske ni bilo; parkrat sem opazil, kako tlači v sebi željo, poslati ponjo."

"In zakaj se venomer jezim?" je tarna slednji hip kakor otrok. "Tous les hommes de génie et de progrès en Russie étaient, sont et boivent et vive in mrtve... in takšen kvartopirec in pijanec vendarle še nisem..." Kara me, zakaj ničesar ne pišem! Čudna misel!... Zakaj da polegati? Vi, pravi, bi morali stati pred javnostjo kot 'vzglede in živ občitek'. Mais entre nous soit dit, kaj naj počenja človek, ki mu je naprej določeno stati pred javnostjo 'kot živ občitek' — kako naj ne polegati? Ali ve ona to?"

In naposled se mi je odkrila ta glavna in posebna tegoba, ki ga je tako trdovratno mučila tisti večer. Večkrat je stopil k zrealu in dolgo postajal pred njim. Zdaj pa se je obrnil od zrealu k meni ter dejal z nekim čudnim obupom:

"Mon cher, je suis un zemenarjen človek!"

Da, zares! Prav doslej, ves čas do tega dne,

vsem "novim vidikom" in "novim nazorov" Varvara Petrovna je dovolila, da je še zmerom očarujše "godila".... srce, ne le kot izgnanec in slava... Tako varvarev tudi kot krasen mož. Dvajset let življenja v njem to laskavo in tolažilno poživljanje — tisto izmed vseh njegovih, od katerega bi se bil mogoče najtežje ločil. Ali je čutil tisti večer, kako ogromna preizkušnja ga čaka v tako bližnji bodočnosti?

Zadnje dni avgusta so se vrnilo končno tudi Drodzovi. Njih pojav malo pred prihodom njih sorodnice, v vsem mestu že dolgo pričakovane nove gubernatorice, je bil naši družbi velik godek. Ali o vseh teh zanimivostih bom govoril pozneje: za zdaj omenim samo, da je Praskovja Ivanovna prinesla Varvari Petrovni v nagrado za nje nestrpno čakanje vznemirjačo uganko: Nicolas se je bil ločil od njih že julija meseca ter odpotoval z grofom K. ki ga je bil srečal na Renu, v Petrograd. (NB. Vse tri grofove hčere so bile neveste.)

"Od Lizavete," je končala Praskovja Ivanovna, "nisem mogla ničesar zvedeti; saj poznate njen ponos in njeno trmo. Videla pa sem na svoje lastne oči, da se je med njo in Nikolajem Vsevolodovičem nekaj zgodilo. Vzrokov ne poznam, ali zdi se, draga Varvara Petrovna, da bi vam jih vedela pojasniti vaša Darja Pavlovna. Po mojem mnenju je bila Liza nekaj razžaljena. Vsa sem vesela, da sem naposled privedla vašo varovanko nazaj in vam jo morem izročiti iz rok v roke; hvala Bogu!"

Izgovorjene so bile te strupene besede v čudni razdraženosti. "Skisana ženska" jih je imela očitno že dolgo pripravljene in se je naslajala že naprej z njih učinkom. Toda Varvaro Petrovno je bilo a sentimentalnimi efekti in ugankami težko pripraviti v zadrego. Strogo je zahtevala kar mogoče točnih in zadovoljivih pojasnil. Praskovja Ivanovna je bila takoj ponižnejša ter je končala kmalu solzami in z izlivi najzupnejše simpatije. Ta razdražljiva in hkrati čustvena dama je enako Stepanu Trofimoviču neprestano potrebovala resničnega prijateljstva in njena glavna pritožba nad hčerjo, Lizaveto Nikolajevno, je bila ravno, da "hči ni njena prijateljica."

Ali tudi po njenih izlivi in pojasnilih je obveljalo kot točno edino dejstvo, da sta se Liza in Nicolas nekaj sporekla; kako in zakaj — o tem si Praskovja Ivanovna očitno ni vedela ustvariti določene pojma. Obdolžitve, ki jih je izrekla zoper Darjo Pavlovno, pa se h koncu ni le popolnoma odpovedala, marveč je še posebej prosila Varvaro Petrovno, naj ne daje njenim prejšnjim besedam nikakega pomena, češ da so ji "ušle v razburjenosti". Z eno besedo stvar je bila zelo nejasna in celo sumljiva. Po njenem besedovanju je bila "trma in posmehljivost" Lizinega značaja povod razdora; "ponosni Nikolaj Vsevolodovič, kakor silno je bil zaljubljen, vendar ni mogel prenesti posmeha in je sam postal zasmehljiv."

"Kmalu potem", je nadaljevala Praskovja Ivanovna, "smo se seznanili z mladim možem, menda stričnikom vašega profesorja — tudi piše se tako..."

"Sin mu je, ne stričnik," je popravila Varvara Petrovna.

Praskovja Ivanovna si je od nekaj ni mogla zapomniti priimka Stepana Trofimoviča in ga je vedno imenovala "profesorja."

"Nu, pa naj bo sin; tem bolje, saj meni je vseeno. Navaden mlad človek, jako živ in spreten, ali drugače nič posebnega. Liza sama je krivo ravnala v tej reči, ker je pritegnila mladega moža k sebi, da bi vzbudila v Nikolaju Vsevolodoviču ljubosumnost. Ne morem je zelo obsojati za ta običajni in celo mili deklinski maneuver. Le Nikolaj Vsevolodovič, namesto da bi postal ljubo sumen, se je narobe sam sprijateljil z mladim človekom, kakor da ničesar ne vidi in mu ni nič do vasa. To pa je Liza pogrelo. Mladi mož je kmalu odpotoval (zelo se mu je nekam mudilo), Liza pa je začela iskati pri vsaki najmanjši priliki prepira z Nikolajem Vsevolodovičem. Opazila je, da govori včasih z Dašo, ter jela divjati, da še meni, ljuba moja, ni bilo več živeti. Razburjenja so mi zdravniki prepovedali in njih toli hvaljena jezera sem se bila naveličala, samo zobje so se mi razboleli od njega in takšen revmatizem sem dobila. Še v knjigah pišejo, da od Ženevskega jezera zobje bole; lastnost ima takšno. Tedaj pa je dobil Nikolaj Vsevolodovič nenadoma pismo od grofice, se odpravil v enem dnevu in odpotoval. Razšla sta se prijateljski, in Liza je bila zelo vesela in lehkomyselna in se je mnogo smejala, ko ga je spremila. Toda vse je bilo zgolj navedeno. Po njegovem odhodu je postala vsa zamišljena in omenjati ga je nehala popolnoma in tudi meni ni pustila. Pa tudi vam, mila Varvara Petrovna, bi svetovala, da zdaj ne začenjate z Lizo razgovora o tem, ker bi samo škodilo stvari. Če boste molčali, izpregovorila ona prva z vami; tako spoznate bolje kako in kaj. Jaz menim, da se zopet najdeta, če le Nikolaj Vsevolodovič ne bo odlašal priti, kakor je obljubil."

"Tako? mi pišem. Če je bilo res vse tako, ni drugega kakor prazen prepriček! Čenče! Pa tudi Darjo poznam predobro; same čenče!"

"Zaradi Dašenko priznam, da ni bilo prav od mene. Bili so sami navadni pomenki in tako, da jih je lahko vsak poslušal. Le vaa ta reč, draga moja, me je bila tako zmedla takrat... In tudi Liza, to sem videla, se je s prejšnjo ljubeznijo vrnila..."

Vse to, kar je bilo, je še tisti dan pisala Nicolas. Ostane mi pa pride vsaj mesec dni prej, ne pa najvišja pravi ljub vsemu pa ji je bilo še mogoče, ne biti svetlo nejasno. Tuhtala je ves večer me bo razna praskovjino mnenje je bilo po moji, je čisto naravno in sentimentalno.

"Je tisti dan in večer je preživel v hudi otožnosti. Poslal je pome, se razburjal da nikoli tega, govoril in pripovedoval na dolgo in široko, toda vse brez prave zveze. Varvara Petrovna je že davno vedela, da mi ničesar ne prikriva. Zadelo se mi je nazadnje, da ga mori nekaj posebnega, česar si menda sam ne more predstaviti. Kadar kva se prej sešla na samem, pa mi je kaj potožilo, se je čez nekaj časa vedno pojavila na mizi buteljka vina, ki nama je dala tolažilnejše razpoloženje. Topot pijske ni bilo; parkrat sem opazil, kako tlači v sebi željo, poslati ponjo."

"In zakaj se venomer jezim?" je tarna slednji hip kakor otrok. "Tous les hommes de génie et de progrès en Russie étaient, sont et boivent et vive in mrtve... in takšen kvartopirec in pijanec vendarle še nisem..." Kara me, zakaj ničesar ne pišem! Čudna misel!... Zakaj da polegati? Vi, pravi, bi morali stati pred javnostjo kot 'vzglede in živ občitek'. Mais entre nous soit dit, kaj naj počenja človek, ki mu je naprej določeno stati pred javnostjo 'kot živ občitek' — kako naj ne polegati? Ali ve ona to?"

In naposled se mi je odkrila ta glavna in posebna tegoba, ki ga je tako trdovratno mučila tisti večer. Večkrat je stopil k zrealu in dolgo postajal pred njim. Zdaj pa se je obrnil od zrealu k meni ter dejal z nekim čudnim obupom:

"Mon cher, je suis un zemenarjen človek!"

Da, zares! Prav doslej, ves čas do tega dne,

vsem "novim vidikom" in "novim nazorov" Varvara Petrovna je dovolila, da je še zmerom očarujše "godila".... srce, ne le kot izgnanec in slava... Tako varvarev tudi kot krasen mož. Dvajset let življenja v njem to laskavo in tolažilno poživljanje — tisto izmed vseh njegovih, od katerega bi se bil mogoče najtežje ločil. Ali je čutil tisti večer, kako ogromna preizkušnja ga čaka v tako bližnji bodočnosti?

Zadnje dni avgusta so se vrnilo končno tudi Drodzovi. Njih pojav malo pred prihodom njih sorodnice, v vsem mestu že dolgo pričakovane nove gubernatorice, je bil naši družbi velik godek. Ali o vseh teh zanimivostih bom govoril pozneje: za zdaj omenim samo, da je Praskovja Ivanovna prinesla Varvari Petrovni v nagrado za nje nestrpno čakanje vznemirjačo uganko: Nicolas se je bil ločil od njih že julija meseca ter odpotoval z grofom K. ki ga je bil srečal na Renu, v Petrograd. (NB. Vse tri grofove hčere so bile neveste.)

"Od Lizavete," je končala Praskovja Ivanovna, "nisem mogla ničesar zvedeti; saj poznate njen ponos in njeno trmo. Videla pa sem na svoje lastne oči, da se je med njo in Nikolajem Vsevolodovičem nekaj zgodilo. Vzrokov ne poznam, ali zdi se, draga Varvara Petrovna, da bi vam jih vedela pojasniti vaša Darja Pavlovna. Po mojem mnenju je bila Liza nekaj razžaljena. Vsa sem vesela, da sem naposled privedla vašo varovanko nazaj in vam jo morem izročiti iz rok v roke; hvala Bogu!"

Izgovorjene so bile te strupene besede v čudni razdraženosti. "Skisana ženska" jih je imela očitno že dolgo pripravljene in se je naslajala že naprej z njih učinkom. Toda Varvaro Petrovno je bilo a sentimentalnimi efekti in ugankami težko pripraviti v zadrego. Strogo je zahtevala kar mogoče točnih in zadovoljivih pojasnil. Praskovja Ivanovna je bila takoj ponižnejša ter je končala kmalu solzami in z izlivi najzupnejše simpatije. Ta razdražljiva in hkrati čustvena dama je enako Stepanu Trofimoviču neprestano potrebovala resničnega prijateljstva in njena glavna pritožba nad hčerjo, Lizaveto Nikolajevno, je bila ravno, da "hči ni njena prijateljica."

Ali tudi po njenih izlivi in pojasnilih je obveljalo kot točno edino dejstvo, da sta se Liza in Nicolas nekaj sporekla; kako in zakaj — o tem si Praskovja Ivanovna očitno ni vedela ustvariti določene pojma. Obdolžitve, ki jih je izrekla zoper Darjo Pavlovno, pa se h koncu ni le popolnoma odpovedala, marveč je še posebej prosila Varvaro Petrovno, naj ne daje njenim prejšnjim besedam nikakega pomena, češ da so ji "ušle v razburjenosti". Z eno besedo stvar je bila zelo nejasna in celo sumljiva. Po njenem besedovanju je bila "trma in posmehljivost" Lizinega značaja povod razdora; "ponosni Nikolaj Vsevolodovič, kakor silno je bil zaljubljen, vendar ni mogel prenesti posmeha in je sam postal zasmehljiv."

"Kmalu potem", je nadaljevala Praskovja Ivanovna, "smo se seznanili z mladim možem, menda stričnikom vašega profesorja — tudi piše se tako..."